

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu konanom 25. marca 1998 predbežne prerokoval podnet [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], vo veci porušenia základného práva na prejednanie veci nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II vo veci sp. zn. 8 C 34/95 a takto

r o z h o d o l :

Podnet [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 2. marca 1998 doručené podanie [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] označené ako: „Sťažnosť proti porušovaniu Listiny základných práv a slobôd a proti porušovaniu procesného práva zo strany Okresného súdu Bratislava 2 vedeného predsedníčkou senátu JUDr. Dagmar Buchalovou vo veci určenia vyživovacej povinnosti č. j. 8 C 34/95“. Z jeho obsahu vyplynulo, že od roku 1995 pred Obvodným súdom Bratislava 2 prebieha konanie o žalobe na určenie vyživovacej povinnosti, ktorú proti navrhovateľovi podala jeho dcéra [REDAKOVANÉ]

Podľa názoru navrhovateľa Obvodný súd Bratislava 2 nie je príslušný v danej veci konať a rozhodnúť, nakoľko konanie sa vedie proti „občanovi iného štátu“ a tiež z toho dôvodu, že: „vzhľadom na trvalé bydlisko žalovaného teda moje trvalé bydlisko“ je pre súdne konanie v „spore o znovuobnovení vyživovacej povinnosti príslušný rozhodovať iba Obvodný súd pre Prahu 7“.

Podľa názoru navrhovateľa tým, že predsedníčka senátu Obvodného súdu Bratislava 2 koná proti občanovi cudzieho štátu, „porušuje Listinu základných práv a slobôd, a to tým, že mi vedome bráni účinne sa hájiť pred nezávislým súdom, ktorý podľa môjho názoru môže byť iba Obvodný súd pre Prahu 7“. Navrhovateľ ďalej uviedol, že v dôsledku uvedeného dochádza tiež k úmyselnému porušeniu jeho práva tým, že mi predsedníčka senátu: „...znemožňuje účinne sa brániť pred nezávislým a hlavne nezaujatým súdom... nakoľko z jej postupu evidentne namiereného proti mojej osobe je jasné, že konanie pod jej vedením a vôbec pred Obvodným súdom Bratislava 2 v žiadnom prípade nie je konanie pred nezávislým a nestranným súdom“. Na základe uvedeného navrhovateľ požiadal, aby: „Ústavný súd Slovenskej republiky preskúmal všetky argumenty uvedené v mojej žiadosti a svojím uznesením zrušil konanie pred Okresným súdom Bratislava 2 ako súdom, ktorému neprísluší rozhodovať v uvedenom spore žalobkyne [redacted] a žalovaného [redacted]“. Záverom svojho podania navrhovateľ tiež požiadal, aby v „prípade, že Ústavný súd Slovenskej republiky nepríde k záveru, že Okresný súd Bratislava 2 nie je príslušný k rozhodovaniu o uvedenom spore, žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky o udelenie súhlasu na prejednanie pred Medzinárodným súdom v Hágu, či Zmluva medzi Slovenskou a Českou republikou o právnej pomoci neodporuje Listine práv a slobôd“.

Vychádzajúc z obsahu podania ústavný súd ho posúdil ako podnet, ktorým fyzická osoba namietala porušenie základného práva upraveného v Listine základných práv a slobôd, postupom označeného všeobecného súdu. V danom prípade navrhovateľ namietal, že v dôsledku postupu Okresného súdu Bratislava II vo veci sp. zn. 8 C 34/95 (konkrétne konaním predsedníčky senátu tohto súdu JUDr. Dagmar Buchalovej) došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, t. j. práva na prejednanie veci na „nezávislom

a nestrannom súde“. K porušeniu tohto práva podľa názoru navrhovateľa došlo preto, že v označenej veci Okresný súd Bratislava II nebol vôbec príslušný konať, nakoľko takúto príslušnosť má výlučne Obvodný súd pre Prahu 7. Podľa názoru navrhovateľa takto nepríslušný súd však už nemožno považovať ani za nezávislý a ani za nestranný a akékoľvek jeho konanie predstavuje porušenie jeho základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

## II.

Ústavný súd je podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky oprávnený konať o podnetoch, ktorými fyzické alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich práv. Z konania o podnetoch nie je možné vylúčiť ani postup všeobecných súdov Slovenskej republiky, pokiaľ v jeho dôsledku došlo k porušeniu základného práva alebo slobody fyzickej alebo právnickej osoby ako účastníka súdneho konania (čl. 46 až 50 Ústavy Slovenskej republiky) a pokiaľ tomuto základnému právu alebo slobode neposkytuje právny predpis Slovenskej republiky žiadnu ochranu využitím opravného prostriedku. Pri predbežnom prerokovaní každého podnetu ústavný súd skúma jeho zákonom predpísané náležitosti upravené v § 20 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení zákona č. 293/1995 Z. z., ako aj prípadné dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona. Jednou z podmienok, ktoré ústavný súd skúma pri predbežnom prerokovaní podnetu je, či nie je zjavne neopodstatnený. Ako ústavný súd už viackrát rozhodol v prípadoch podnetov fyzických alebo právnických osôb (odlišných od ústavných činiteľov): „Jedným z dôvodov odmietnutia podnetu je jeho zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť v prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal pisateľ podnetu“ (I. ÚS 53/96, I. ÚS 62/96, I. ÚS 75/96, I. ÚS 20/97).

Pre potreby predbežného prerokovania podnetu ústavný súd predovšetkým ustálil obsah základného práva na prejednanie veci nestranným súdom podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“) a následne zisťoval, či

namietaným konaním Okresného súdu Bratislava II mohlo vôbec dôjsť k jeho porušeniu v dôsledku existencie priamej príčinnej súvislosti medzi takýmto postupom súdu a základným právom navrhovateľa. Základné právo na prejednanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 36 ods. 1 Listiny (a aj čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) je v občianskom súdnom konaní zabezpečené inštitútom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho prejednávania a rozhodnutia pre zaujatosť (§ 12 až 16 Občianskeho súdneho poriadku). Z uvedeného dôvodu možno sudcu vylúčiť buď na návrh účastníka súdneho konania alebo na základe návrhu samotného sudcu. O návrhoch oprávnených subjektov na vylúčenie sudcov rozhodujú nadriadené súdy v senátoch a v prípade sudcu najvyššieho súdu iný senát tohoto súdu (§ 16 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku). Okolnosť, že o veci napriek tomu rozhodoval sudca, ktorý bol, či mal byť z ďalšej účasti na jej rozhodovaní vylúčený, je dôvodom uplatnenia riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku.

Obsahom základného práva na prejednanie vecí pred nestranným súdom podľa čl. 36 ods. 1 Listiny nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (t. j. samotného sudcu, ktorý podal takýto návrh podľa § 15 ods. 1, resp. účastníka súdneho konania, ktorý podal návrh podľa § 15 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) a vylúčiť nimi označeného sudcu (ov) z ďalšieho prejednávania a rozhodovania vecí pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie vecí nestranným súdom je len povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia vecí pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom. (Podobne ústavný súd už rozhodol vo veci sp. zn. I. ÚS 73/97 a I. ÚS 4/98.)

Vychádzajúc z uvedeného preto ústavný súd nezistil (a ani nemohol zistiť) existenciu priamej príčinnej súvislosti medzi označeným konaním Okresného súdu Bratislava II vo veci sp. zn. 8 C 34/95 a základným právom navrhovateľa podľa čl. 36 ods. 1 Listiny na prejednanie vecí nestranným súdom. Z uvedeného dôvodu bol podnet navrhovateľa v tejto časti odmietnutý ako zjavne neopodstatnený.

Navrhovateľ ďalej namietal, že konaním nepríslušného Okresného súdu Bratislava II došlo aj k porušeniu jeho základného práva na prejednanie veci nezávislým súdom. Aj v tejto časti bol podnet navrhovateľa odmietnutý ako zjavne neopodstatnený, nakoľko nezávislosť súdov (zabezpečená čl. 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) o. i. zaručuje výkon ich funkcií oddelene od iných štátnych orgánov (čl. 141 ods. 2 ústavy). V tomto smere však nezávislosť súdov nemá žiadnu spojitosť s ich miestnou príslušnosťou tak, ako to tvrdil navrhovateľ.

Nad rámec odôvodnenia ústavný súd poukazuje na to, že podľa čl. 34 ods. 1 Štatútu Medzinárodného súdneho dvora môžu byť účastníkmi konania pred ním výlučne štáty, takže akákoľvek účasť fyzických alebo právnických osôb pred nimi ako sporových strán je vylúčená.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. marca 1998

Za správnosť vyhotovenia:



JUDr. Ján K l u č k a  
predseda senátu